HIZKUNTZA ETA EDUKIAK

2.4 Egokitzapena: Adibide bat. Elikaduraren txostena

1.- UNITATEAREN XEDEA ETA EDUKIAK AZTERTU:

1.a.- Unitatearen egokitasuna aztertu: Hizkuntza ikasten ari den ikasle batek lan al dezake gai hau?

1.b.- Gutxieneko edukiak aukeratu. Gai honetan lantzen diren ideia gidak, edo gutxiengoko edukiak atera.

2.- UNITATEAREN JARDUERAK AZTERTZEN: IDEIA GIDAK LANTZEN DITUZTEN OINARRIZKO JARDUERAK AUKERATU ETA EGOKITU:

Oinarrizko edukiak lantzen dituzten jarduerak aukeratu ditugu eta horiek lantzeko beharrezkoak diren aldaketak eta egokitzapenak egin.

Egokitzapena egiten laguntzeko, eredu bat prestatu dugu:

Jarduera edo jarduera multzoen nondik norakoa ikasle guztiekin egitekoa.

Ikasle etorkinak jarduera egin ahal izateko egindako aldaketak, moldaketak, egokitzapenak.

Ikasleak zer behar duen jarduera egiteko:
ahozko hizkuntza/idatzizko hizkuntza

	JARDUEREN GARAPENA	EGOKITZAPENA/ALDAKETAK
JARDUERA	Non agertzen den (orrialdea eta abar)	
HELBURUA	Zer eskatzen dion ikasleari jarduera honek	
IDEIA GIDA	Jarduerak lantzen duen oinarrizko edukia.	
GARAPENA		
HIZKUNTZA		
TALDEKATZE MOTA		
DENBORA		
MATERIALA		
BEHARRAK		

Ikasleak jardueran parte hartzeko behar duena identifikatu: aurretik lexikoa landu, testu baten egitura ezagutu...

OHARRA: Dokumentu hau ulertzeko, behar-beharrezkoa da erabili dugun ikaslearen liburua eta irakaslearen gida alboan izatea:

ARGITALETXEA: ANAYA HARITZA 4. maila. ARLOA: INGURUNEA ETA EUSKARA 3. proiektua: Elikaduraren txostena

1.- UNITATEAREN XEDEA ETA EDUKIAK AZTERTZEN:

1.A.- Unitatearen egokitasuna aztertu: Hizkuntza ikasten ari den ikasle batek lan al dezake gai hau?
Elikaduraren txostena egitea da unitate honen xedea. Xede hori izanda, elikadura —elikagaiak eta dieta— eta digestio-prozesua lantzen ditu. Ikasle etorkinak, nahiz eta hizkuntza ikasten ari, unitatea lan dezake gaia ezaguna, erreala delako; ingurune hurbilarekin lotura du eta bertan lantzen diren eduki asko beste laguntza mota baten bidez uler ditzake: irudien, eskemen eta abarren bidez.

Xedea:
Unitatearen xedea elikaduraren txostena egitea da. Hizkuntza ikasten ari den ikasle batek parte har dezake unitatean azken xedea egokitzen badugu: elikaduraren txostena egin dezake, aurretik eredu on bat eskaintzen badiogu eta eredu baten bidez txostena egiteko laguntza eskaintzen badiogu.

Edukiak:
Edukiek gai ezaguna lantzen dute, ez dute behar erreferente kultural askorik.

1.B.- Gutxiengo edukiak aukeratu. Gai horretan lantzen diren ideia gidak, edo gutxiengoko edukiak atera. Eduki horiei emango diegu lehentasuna gaia lantzerakoan.

Inguruneko gutxieneko edukiak
(mapa kontzeptual batez bidez jasoak)

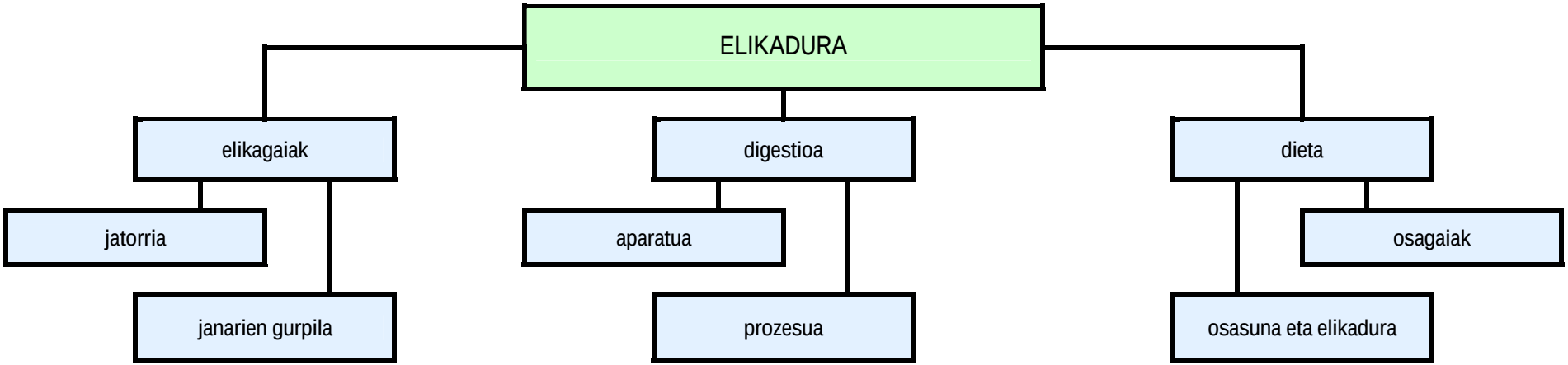

Hizkuntza arloko edukiak

Ahozko hizkuntza:
Hizkuntza-funtzioak:
- Galdera sinpleei erantzun
- Galdera sinpleak egin
- Prozesu baten berri eman
- Azalpen txiki bat eman
- Gustuak adierazi
- Kausa adierazi

Hizkuntza idatzia:
Azalpenezko testuak ulertu
Azalpenezko testuak idatzi:
a.- prozesu baten berri emateko
b.- jasotako datuen azalpena egiteko.
Azalpenezko testuaren egitura

2.- UNITATEAREN JARDUERAK AZTERTZEN: IDEIA GIDAK LANTZEN DUTEN OINARRIZKO JARDUERAK AUKERATZEN

SARRERA EKINTZAK: GIROTZEKO JARDUERAK

Jardueren helburua, girotzeaz gain, hau da: ikasleen aurrezagutzak piztea eta unitatearen nondik norakoak ondo ulertzea.
Testu-liburuan 5 jarduera eskaintzen dira, baina guk bi besterik ez ditugu aukeratu ikasle etorkinarekin lan egiteko: ikaslea gaian sartzen lagunduko diotenak, eta unitatearen helburua ulertzen lagunduko diotenak, hain zuzen ere.

JARDUERAK	orrialdea	MOLDAKETA
1.- Zer egingo dut?	86	Marrazkiari erreparatu. Marrazkian oinarrituta komentarioak egin. Xedea azpimarratu: eguneroko dietaren txostena egingo dut.
5.- Despentsan miatzen	93	Ideia gida: janari transformatuak/ transformatu gabeak Janari naturalak/ ez hain naturalak... Talde txikian egiteko da: ikasleari lexikoa eskaini behar zaio; marrazkietan idatz daiteke. Ondorioak arbelean idatz daitezke, taula batean.

GARAPEN EKINTZAK

Testu-liburuan ekintza asko eskaintzen dira unitate osoa lantzeko. Ikasle etorkinarekin jarduera guztiak lantzea zaila iruditzen zaigu honako arrazoi hauengatik: batzuk testu idatzian oinarrituta daude, edo lantzen dituzten edukiak abstraktuak dira, edo oso urruti gelditzen dira ikaslearen aurrezagutzetatik.

Jarduera horiek egin ahal izateko beharko liratekeen egokitzapenek ahalegin handiegia eskatuko liokete irakasleari etekin gutxi ateratzeko.

Horregatik, jarduera batzuk aukeratu ditugu. Horiek aukeratzeko, honako irizpide hauek erabili ditugu:

1.- Gutxieneko edukiak lantzen dituzte, ikasleak landu behar dituenak.
2.- Ikasleak uler dezake eskatzen zaiona; beraz, ikas dezake.
3.- Jardueraren helburua argi dago: ikasleak jakin dezake zertan ari den.
4- Ikasleak, neurri batean behintzat, parte har dezake jarduera horietan.
5- Jarduerek proposatzen duenak egokitzapena egiteko aukera ematen du.
6- Materiala egokia da jarduera ulertzeko: irudi bidezko laguntza dauka edo izan dezake, azalpenak argiak dira, ematen den informazioa ondo banatuta dago...

Ondoren aurkezten diren jarduerak izango lirateke, beraz, ikasle etorkinak landu beharko lituzkeenak, goian aipatu diren gutxieneko eduki horiek ikasi ahal izateko. Dokumentu honetan, aukeratutako jarduera horien egokitzapena eskaintzen dugu.

94. orrialdea

	JARDUERAREN GARAPENA	EGOKITZAPENA/ALDAKETAK
JARDUERA	94. orrialdea Elikagai motak eta jatorria	Azpitituluaren izenburua aldatu: Nondik datoz elikagaiak?
HELBURUA IDEIA GIDA	Elikagaien gurpila ulertzea. Talde bakoitzeko janariak jan behar dira.	Elikagaien gurpila margotuta eman, edo margotzeko eman, kolore konbentzionalak erabiliz.
GARAPENA	Gurpilaren behaketa 1. ariketa: hainbat elikagai gurpilean kokatzea. 2. ariketa: pertsona batzuen dieta orekatua den ala ez aztertu.	 Egokitzapena: Gurpila hobeto ulertzeko beste ariketa bat gehitu. 2. ariketa kendu. Ariketa bat gehitu: Gurpila aberastu, gelakoen artean. Aukerak: a.- talde txikietan banatu gurpila osatzen duten taldeak, eta ikasleek elikagai gehiago jarriko dituzte tokatu zaien taldeetan. b.- elikagaien argazkiak ekarri eta denen artean zer taldetan kokatu beharko liratekeen erabaki. Jardueran lantzen den ideia gida, ondorioa, moldatu.
HIZKUNTZA	Esapideak: Zer taldetakoa da? Bigarren taldekoa. Zenbat talde daude? Non jarri duzu laranja? 5. taldean...	
TALDEKATZE MOTA	Azalpena talde handian Lehen ariketa, binakako lana. 2. ariketa: talde txikian.	
DENBORA	2 saio	
MATERIALA	Elikagaien gurpilaren horma-irudia Irudi bidezko hiztegia.	
BEHARRAK		Irudi bidezko hiztegia

95 orrialdea

	JARDUERAREN GARAPENA	EGOKITZAPENA/ALDAKETAK
JARDUERA	95. orrialdea Eguneroko elikagaien jatorria	Azpitituluaren izenburua aldatu: Nondik datoz elikagaiak?
HELBURUA IDEIA GIDA	Elikagaiak jatorriaren arabera sailkatu. Bi jatorriko elikagaiak hartzen ditugu: animalia-jatorrikoak eta landare-jatorrikoak.	
PROZEDURA	Testua irakurri. 1 eta 2. ariketa: janari batzuen jatorria zein den esan.	Egokitzapena: eskema gehitu Arbelean eta koadernoa ideia gida islatzen duen eskema eskaini: Elikagaiak Animalietatik Esnea Arrautzak Landareetatik Tomatea Intxaurrak 1. ariketa egiteko, taulan dagoen eskema erabiliko dugu.
HIZKUNTZA	• Esapideak: • Hau non jarriko duzu hemen, hor? • Non ipini duzu, landareen multzoan edo animalien multzoan? • Hemen jarri dut/landareen multzoan jarri dut...	Ikasleari goiko eskema eskaini, erreferentzia modura esaldiak esateko.
TALDEKATZE MOTA	Azalpena talde handian. Ariketak bakarkako lanean.	Binaka egin.
DENBORA	Saio bat.	
MATERIALA	Irudi bidezko hiztegia.	
BEHARRAK		Irudi bidezko hiztegia.

101, 103. orrialdeak

	JARDUERAREN GARAPENA	EGOKITZAPENA/ALDAKETAK
JARDUERA	101, 103. orrialdeak Digestio-prozesua	
HELBURUA IDEIA GIDA	Digestio-prozesua ikasi eta testu batean azaldu. Gure gorputzak elikagaietatik beharrezkoak dituen mantenugaiak hartzen ditu. Digestioa: organoak, bakoitzaren funtzioak eta prozesua	 Ideia gida hau abstraktuegia da lantzeko. Ez da ikasle etorkinentzat gutxiengo edukia izango.
GARAPENA	100. orrialdea: hiztegia osatu. 101. orrialdea: Irakurgaien liburutik 14. orrialdeko testua irakurri. Lehen ariketa: Digestioan parte hartzen duten organoak margotu. 2. ariketa: Digestioaren prozesua non gertatzen den seinalatu. 102. orrialdea: Digestio-prozesua azaldu. Izenburuak idatzi. 103. orrialdea: Digestio-prozesua testu batean idatzi.	100. orrialdeko hiztegia lantzeko jarduera ez genuke egingo. Testua moldatu: Irakurgaia erraztu *(testua laguntza-gelan lan daiteke):* ideia nagusiak azpimarratu, alboan dauden irudiek laguntzan dute testua ulertzen. Irakurgaia ulertzeko, irakasleak prozesua kontatuko dio ikasleari; ondoren, irakurri egingo dio... Ikasleak testu moldatua koadernoan idatzi. 102. orrialdeko lana ez egin. 102. orrialdeko marrazkia eskaini laguntza modura, testua idazteko.
HIZKUNTZA	• Hiztegia: organoak (gibela, urdaila...) • Aditzak: mutxikatu, irentsi, transformatu... • Esapideak: ---tik ---tzen da, ahotik sartzen da, ---tik ---ra pasatzen da... • Denbora adierazten duten adizlagunak: hasieran, ondoren... • Prozesu baten deskribapena.	
TALDEKATZE MOTA	101. orrialdeko irakurgaia talde handian. 103. orrialdeko jarduera: bakarkako lana.	
DENBORA	2-3 saio.	
MATERIALA	Irakurgaiak: 14, 15. orrialdeak.	Horma-irudiak, bideoak, dibulgazio-liburuak...
BEHARRAK		Laguntza-irakaslearen laguntza beharrezkoa da jarduera hauek egiteko.

110. orrialdea

	JARDUERAREN GARAPENA	EGOKITZAPENA/ALDAKETAK
JARDUERA	110. orrialdea DIETA: TXOSTENA EGITEA	
HELBURUA IDEIA GIDA	Dietaren txostena egitea. Aste oso batean jan dutena jaso behar dute ikasleek, eta horretan oinarrituta, txostena idatzi.	Txostenaren edukia: 115. orrialdean agertzen den ereduak informazio abstraktu gehiegi du; beraz, txostenean ikaslearekin landutako oinarrizko edukiak islatzen saiatuko gara. Txosten baten eredua eman ikasleari (aurreko ikasturtean ikasleren batek egindakoa). Txostena egiteko, taula bat emango diogu ikasleari, datuak jaso ditzan. Horrekin batera testuaren egitura eskainiko diogu. Honez gain, lexiko nagusia eta hainbat esamolde emango dizkiogu, testua idazten laguntzeko.
GARAPENA	1.- Datuak bildu 100. orrialdeko taula erabiliz. 2.- Aste osoan jasotako janariekin datu-bilketa egin. 3.- Txostena idatzi.	Taula bat eskaini ikasleari, datu bilketa errazteko (ikus 1. eranskina). Ikasleek idatzi behar duten esaldien eredua eta testuaren egituraren eskema eman, (ikus. 2 eranskina).
HIZKUNTZA	Linguistikoak Asteko egunak/gaiarekin lotutako lexikoa. Azalpenak ematea. Testuaren egitura.	Eredua eskaini.
TALDEKATZE MOTA	Bakarkako lana.	
DENBORA	2-3 saio.	
MATERIALA	Jasotako datuak.	Taula, eredua, datuak jasotzeko.
BEHARRAK		Ikasleak irakasle baten laguntza beharko du, aurretik testu horien egitura aztertzeko eta eduki linguistikoak lantzeko.

TXOSTENA EGITEKO DOKUMENTU LAGUNGARRIAK:

1.- ERANSKINA: DATUAK JASOTZEKO TAULA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
Goizean Besterik	Esnea gailetak						
Eguerdian Besterik	Arroza Oilaskoa Izozkia						
Arratsaldean Besterik	Txokolatea eta ogia						
Gauean Besterik	Entsalada Barazki-purea						
	Gorria: 3 Horia: 3 Berdea:3						

Gurpilean agertzen diren koloreak erabiliko ditugu taldeak identifikatzeko.

Taulan ikasleak jasoko luke zer taldetako janariak jan dituen egun bakoitzean. Lan horretan laguntzeko, ikasleak janarien gurpila erabil dezake eta koloreak erabili janari horiek identifikatzeko.

2. ERANSKINA: TXOSTENA IDAZTEKO EREDUA

Astelehenean hiru taldetako janariak jan ditut (talde gorria, berdea eta horia). Ez dut frutarik jan eta esne gutxi hartu dut. Hirugarren taldeko janariak falta dira.

Asteartean.

_____
_____
_____
_____
_____

Asteaz

_____
_____
_____
_____
_____

ONDORIOAK

Fruta gehiago jan behar dut.

Esamoldeak:

- … taldekoa jan dut/ez dut jan
- Gutxi jan dut
- Nahiko jan dut
- Gehiegi jan dut

- Falta da
- Hartu behar dut